Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

ГОДИШЕН ПЛАН ЗА РАБОТА НА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО ЗА 2020 ГОДИНА

Дел. Бр. 02-964/5

Датум: 20.12.2019 година

Место: Скопје (м.п.)

Проф. д-р Зоран Шапуриќ
[име и презиме]

В.Д Директор
[функција / звање на раководител на инспекциска служба]

[потпис]

II. Резиме

Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, согласно член 33 од Законот за инспекциски надзор (Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 102/19) и Правилникот за содржината и формата на годишниот план за работа на инспекциска служба (Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 238/19), донесе Годишниот план за работа на инспекциската служба за 2020 година и истата ги содржи следните поглавја:

I. **Насловна страна**
II. **Резиме**
III. **Анализа на ризици**
IV. **Организација и раководење**
    а) Правен статус на институцијата,
    б) Раководство,
    в) Надлежности,
    г) Организациска структура,
    д) Состојба со човечки ресурси.
  - Табеларен преглед на административни државни службеници
  - Табеларен преглед на вкупниот број на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор во годината, по вид, возраст и звање (Табела 1) и
  - Табеларен план за нови вработувања и пензионирања на инспектори (Табела 2),

V. **Инспекциски надзор**
  - Табеларен преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2020 година, по региони и општини (Табела 3-1 (Државен земјоделски инспектор),
  - Табеларен преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2020 година, по региони и општини (Табела 3-2- Државен фитосанитарен инспектор) и
  - Дополнителна табела по закони.

VI. **Обука на инспекторите и административните службеници**
  - Табела бр. 1 - Годишна план за обуки на административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство за 2020 година и
  - Табела бр. 2 - Годишна план за обуки на државните земјоделски и фитосанитарни инспектори во Државниот инспекторат за земјоделство за 2020 година.

VII. **Буџет и финансирање**
VIII. **Меѓународна соработка**
IX. **Други активности на инспекциската служба**

III. Анализа на ризици

Основна задача на Државниот инспекторат за земјоделство е да ги идентификува субјектите кои при вршењето на дејностите не се придржуваат кон законската регулатива и да преземе мерки за нивно санкционирање и санирање на повредите на законските процедури. Законската рамка која се регулира во секторите за инспекциските надзор опфаќа широк спектар на закони и подзаконски акти со кои се уредува организацијата, надлежностите и постапката на вршење на надзор од страна на секој инспектор во инспекторатот.

Заради тоа, управувањето со ризици е од исклучителна важност и претставува составен дел од секојдневното работење на Државниот инспекторат за земјоделство. Тоа подразбира воспоставување ефикасен систем на внатрешни контроли, кои треба да се засноваат на:

- идентификување на ризици;
- утврдувањето на ризиците;
- проценка на нивната веројатност и ефект/влијание;
- следење и оценка за ризиците;
- утврдување на соодветни внатрешни мерки.

Управувањето пак со ризиците овозможува:

- донесување поквалитетни одлуки,
- подобро предвидување и оптимизирање на расположливите средства и ресурси,
- согледувањена приоритетите како и
- избегнување на идните проблеми кои можат да се појават при реализацијата на поставените цели.

Целта на управувањето со ризик е да ги доведе ризиците во Инспекторатот на прифатливо ниво со спроведување на мерки кои ќе ја ублажат веројатноста за настанување на ризикот и влијанието на реализацијата на ризик.

Ризиците се природен дел од секојдневните активности и не може да се избегнат, но може само да бидат управувани.

Тоа значи дека треба да се утврди одредено ниво на "прифатлив ризик" за секој конкретен случај во анализата. Прифатлив ризик е степенот на ризик што раководството е подготвено да го прифати во постигнувањето на своите цели.

Утврдувањето на ризикот вклучува лоцирање на потенцијалните ризици и причината за појавата на ризиците, како и потенцијалните последици од ризиците.

Според „Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик („ Службен весник на Република Северна Македонија " бр.247/2019), елементите за проценка на ризик се: тежината на штетните последици и веројатноста за случување на штетните последици.

Врз основа на горенаведеното, извршена е проценка на очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој инспекциски сектор одделно во Државниот инспекторат за земјоделство, при што се лоцирани сензитивните точки по закони (проценка на ризици за неприменување на прописите) каде Инспекторатот при вршење на инспекциски надзор во 2020 година треба да обрне поголемо внимание, при што проценката е извршена врз основа на долгогодишното вршење на инспекциски надзор во изминатите години, односно редовното вршење на инспекциски надзор по закони и области. Како основ при изготвување на Годишниот план за 2020 година земени се податоци од месечните, кварталните и годишните извештаи од областите за кои е надлежен Инспекторатот, законската регулатива и сл. Оттука, произлегува дека проценката на ризиците е извршена врз основа на два вида влезни информации за проценка на влијанието на ризикот и проценка на веројатноста за појавување на ризикот.

Врз основа на тоа, е дадена проценка за очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој сектор одделно по закони по кои постапува секторот.

Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларство, земјишната политика со поледелско производство, доколку не се почитуваат одредбите од наведените закони може да ги предизвика следните ризици:

- *Законот за земјоделско земјиште* може дојде до зголемување на противправното користење на државното земјоделско земјиште, не рационално користење на земјоделското земјиште како ограничен природен ресурс;
- *Законот за рибарство и аквакултура* може да дојде до зголемување на криволов и намалување на рибниот фонд;
- *Законот за пасиштата* може да дојде до бесправно користење на пасиштата;
- *Законот за контрола на опојни droги и психотропни супстанции* може да има производство на опојни дроги со засекување на афионовите чушки.

Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство, доколку не се почитуваат одредбите од наведените закони може да ги предизвика следните ризици:

- *Закон за производи за заштита на растенијата, Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, закон за семенски и саден материјал на земјоделски растенија* може да ги предизвика следните ризици: закани од палсирање на пазарот производи за заштита на растенијата, ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својства на почвата, семенски и саден материјал на земјоделски растенија кои го немаат квалитетот согласно законските одредби, пласирање на производи за заштита на растенијата без одобрение и пласирање на Т+ отрови кои се директна закана за животот на луѓето, животните и растенијата и животната околина, производство на производи за заштита на растенијата, ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својства на почвата, семенски и саден материјал на земјоделски растенија без соодветен квалитет што директно може да биде закана по животот на човекот, животните, растенијата и животната средина;
- *Закон за виното* – инспекциски надзори при увоз на вино и пуштање на увезеното вино во промет со извршена физичко – хемиска анализа издадена од соодветна лабораторија со цел заштита на домашниот пазар од увозно неквалитетно вино, надзор кај преработувачките капацитети - регистрирани производители на вино и контрола при негова класификација со цел спроведување на законските одредби. Засилени инспекциски надзори за време на откуп на винско и трпезно грозје со цел одржување на стабилен пазар, спречувањена нелегален откуп и продажба со цел почитување на законските одредби;
- *Закон за генетски модифицирани организми* - увоз, производство и пласирање на ГМО растенија и животни и производи добиени од истите.

Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи, доколку не се почитуваат одредбите од наведените закони може да ги предизвика следните ризици:

- *Законот* за *земјоделството и руралниот* развој може да ги предизвика следните ризици - нарушување на пазарот со земјоделски производи, нелојална конкуренција, нелегален откуп на земјоделски производи, максимално искористување на природните ресурси и непочитување на начелата за заштита на природата, животната средина и човекот, незаконито добивање или ненаменско користење на средстава од програмите за финансиска поддршка, оштета на земјоделските стопанства со недобивање на финансиски средства;
- *Законот за тутунот и тутунските производи* - нестабилно производство, нелојална конкуренција, нелегален откуп на тутун, оштетени производителите на тутун;
- *квалитетот на земјоделски производи* - неквалитетен земјоделски производ, нелојална конкуренција, оштетени граѓаните на Република Северна Македонија;
- ***органското производство*** - производство и продажба на неоргански земјоделски производи како органски, нелојална конкуренција, оштетени граѓаните на Република Северна Македонија.

Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика, доколку не се почитуваат одредбите од наведените закони може да ги предизвика следните ризици:

- *Законот за здравјето на растенијата,* би дошло до неконтролирана појава на штетни организми кај растенијата и растителните производи, при што би се довело до загрозување на одредени видови на земјоделски растенија како и намалено производство на храна;
- *Закон за производи за заштита на растенијата* – масовна појава на небезбедни производи кои би претставувале опасност по здравјето на луѓето, домашните животни и нарушување на биодиверзитетот на животната средина.

<u>Дефинирање на ризични области</u>

Предметот на инспекциски надзор се врши врз основа на веќе дефинирани ризични области во земјоделството. Со вршење на квалитетни, ефикасни и ефективни инспекциски надзори се намалува ризикот од многу аспекти како на пример:

- загадување на животната средина со хемиски активни соединенија - неправилно користење на хемиските препарати при апликација на земјоделските култури што доведува до нарушување на природната рамнотежа во агроекосистемите и природните екосистеми што на крај негативно влијае на нивното понатамошно функционирање,
- неправилната употреба на ѓубривата може да создаде сериозно загадување на животната средина бидејќи добро растворливите и биохемиски активните (биогени) состојки може да дојдат до површинските и подземните води,
- неправилното користење на минералните ѓубривапредизвикува несакани ефекти врз културите, како и загадување на животната средина, особено почвите,
- зачувувањето на квалитетот на водата во реките и потоците не е важно само заради постоењето на заштитено подрачје. Тоа е исто така важно и за одржување на благосостојбата на локалното население - обезбедување на квалитетна вода за пиење за луѓето и за добитокот, како и вода за наводнување. Одржувањето на заедниците на водните организми - алгите, инсектите, рибите и другите е многу важно за одржување на квалитетот на водата во речните екосистеми. Бројноста на поточната пастрмка во реките зависи од загадувањето на водите. Загадени води не поддржуваат стабилна заедница на организми, ниту пак се добри за користење од страна на луѓето,
- пестицидите (инсектициди, фунгициди, хербициди, родентициди) претставуваат огромен број разновидни хемикалии од органска или неорганска природа. Се продаваат во форма на препарат кој содржи поголеми или помало количество од активната материја (на пестицидот во суштина). Нивно основно својство е што се токсични и делуваат во многу мали концентрации. Од таму произлегува и нивното високо штетно влијание по сферите од животната средина - почва, вода, воздух, преку кои делуваат негативно и на луѓето и сите други живи организми од природните екосистеми и од агроекосистемите,
- Во земјоделство во склопот на комплексот од агротехнички мерки (обработка на почвата, ѓубрење и др.) за заштита на растенијата од болести, штетници и плевели се користат различни хемиски препарати наречени пестициди. Една од моногу значајнитете агротехнички мерки е заштитата на кулутрните растенија од плевелите, кој во текот на вегетацијата се јавуваат како конкуренти на културните растенија во користењето на хранливите материи, влагата и просторот. Заради постигнување на високи приноси, покрај останатите агротехнички мерки, во заштитата на растенијата од плевелната флора се користат различни видови на хербициди.

<u>Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот</u>

Државниот инспекторат за земјоделство изворите на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот досега ги користеше врз основа на вршење на

инспекциски надзор, преставки, пријави, дојави од правни и физички лица на бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати, податоци од интерни регистри.

Врз основа на анализирање и утврдувањето на ризикот, критериумите за утврдување на ризикот, потребата од координирани инспекциски надзор со други инспекциски служби, Државниот инспекторат за земјоделство потребно е да изготви Насоки за спроведување на процесот на управување со ризици во кои составен дел би биле Образецот за утврдување и проценка на ризиците како и Регистарот на ризици. Од таа причина раководните структури во инспекторатот работат на собирање и испитување на факти и заклучоци, мапирање на зони на опасност, проценка на степенот на сложеност и сл. со цел попрецизно дефинирање на ризиците и намалување или елиминирање на истите.

Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик

Инспекцискиот надзор се заснова на проценка на ризикот. Според степенот, ризикот може да биде низок, среден и висок. Проценката на ризик вклучува анализа, управување и известување за ризикот и се спроведува според методологија за проценка на ризик.

Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни ,,критериуми за идентификување на субјекти" се служи со наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од обласата на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство: Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и организационите единици во министерството (Сектор за лозарство, винарство и овоштарство). Истите се користат секоја година, ажурирани од страна на гореспоменатите управи и организациони единици во министерството.

Оттука ќе произлезе и евентуалната потреба од координирани инспекциски надзори со други инспекциски служби.

Важно е да се напомене дека Државниот инспекторат за земјоделство ќе врши инспекциски надзори и истите ќе ги планира во месечните планови за работа согласно ажурирани регистри.

Покрај планираните субјекти за надзор земени од ажурирани регистри инспекторите ќе вршат голем број на инспекциски надзори над нерегистрирани правни субјекти и физички лица, а извршените надзори ќе ги евидентираат во месечните/шестмесечните извештаи за работа, како вонредни (ненајавени) инспекциски надзори согласно ЗИН.

Инспекторатот мора да има во предвид да изврши и правилна проценка дека секоја активност која се планира да се преземе како одговор на ризикот е пропорционална на ризикот, односно истата ќе придонесе за негово минимизирање на прифатливо ниво. А со цел да се подобри ефикасноста на управувањето со ризиците и обезбеди клучните ризици да се утврдуваат и третираат, ќе се воспоставува соодветен систем за следење и известување за ризиците, односно Државниот инспекторат за земјоделство ќе изготви "Насоки за спроведување на процесот на управување со ризици".

IV. Организација и раководење

а) Правен статус на институцијата

Државниот инспекторат за земјоделство до декември 2013 година беше орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство со надлежност врз донесувањето на Законот за Државен инспекторат за земјоделство и подзаконските акти кои произлегуваат од него. Од декември 2013 година со донесувањето на *Законот за изменување и дополнување на законот за државниот инспекторат за земјоделство (Службен Весник на Република Македонија број 164/13 година)*, Државниот инспекторат за земјоделство е со

својство на правно лице, има сопствена буџетска сметка како буџетски корисник од прва линија, самостојно спроведува постапки за вработување согласно со Закон и одлучува за правата и обврските од работен однос.

б) <u>Раководство</u>

Државниот инспекторат за земјоделство, работите од својата надлежност ги извршува преку:

- директорот на Инспекторатот, кој го именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија
- државните инспектори за земјоделство и државните фитосанитарни инспектори,
- стручната служба во Инспекторатот и
- рибочувари на државни риболовни води (рибочувари).

в) <u>Надлежности</u>

Државниот инспекторат за земјоделство (ДИЗ) е основан согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа, а својата организација, надлежности, овластувања, постапки и сл. ги врши согласно Законот за Државниот инспекторат за земјоделство.

Инспекторатот врши и инспекциски надзор согласно Законот за забрана и спречување на вршење на нерегистрирана дејност.

Инспекторатот во својата надлежност е овластен да врши инспекциски надзор преку контроли и прегледи на:

1) земјоделското земјиште, земјоделски посеви и насади;
2) производство и промет на производи за заштитата на растенија;
3) производство и промет на семенски и саден материјал;
4) производство и промет на ѓубрива;
5) производство и промет на квалитет на храна за животни;
6) евиденција на приплоден и друг добиток, преглед на земјоделскиот имот, на објекти и опрема при држење на добитокот, врши преглед на исхранатa, утврдува земјоделска инфраструктура, врши надзор на држењето на пчели и пчеларски ред за испаша, водење на матични книги и обележувања, го утврдува исполнувањето на критериумите за производство, потекло на добитокот и надзор на прометот на добитокот и приплодниот материјал, како и надзор над работата на одобрените институции и одгледувалишта на пчелни матици;
7) производство, промет и улов на риби;
8) генетски модифицирани организми;
9) радионуклиди во храна за животни, растенија и семенски материјал;
10) производство и промет на афион;
11) производство и промет на органски производи;
12) производство и промет на вино;
13) производство и промет на тутун;
14) производство и промет на цвеќе и декоративни растенија;
15) пасишта;
16) правни и физички лица за добивање на финансиска поддршка во земјоделството;
17) настанати полски штети;
18) опремата и простории каде што се врши преработка и доработка на земјоделски производи;
19) земјоделска механизација, техника и транспортни средства;
20) процесите на преработка и доработка во сите фази, се до финалниот производ;
21) зоните чувствителни на нитрати и наводнување и одводнување;
22) спроведување на препораките за добра земјоделска пракса;
23) просториите за чување и одржување на земјоделските производи и

24) деловни простории, книги, исправи, материјали во електронска форма, документација која се води и чува во електронски медии, а на барање да се изработат во писмена форма која мора веродостојно да ја потврдува електронската форма, службени регистри и други јавни бази на податоци и друга документација преку која се остварува увид во извршувањето на законите и поблиските прописи.

Инспекторатот, покрај горенаведеното, согласно *„Закон за Државниот инспекторат за земјоделство"* („Службен весник на РМ" бр. 20/09, 53/11, 164/13, 43/14, 33/15, 88/15, 149/15, 39/16, 172/16 и 83/18), *„Закон за квалитетот на земјоделските производи"* („Службен весник на РМ" бр. 140/10, 53/11, 55/12, 106/13, 116/15, 149/15 и 39/16), *„Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија"* („Службен весник на РМ" бр. 39/06, 89/08, 171/10, 53/11, 55/11 – пречистен текст, 69/13, 187/13, 43/14, 151/14 - пречистен текст, 129/15, 39/16, 71/16 и 83/18), *„Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата"* („Службен весник на РМ" бр. 27/14, 154/15 и 39/16), *„Закон за тутун и тутунски производи"* („Службен весник на РМ"бр. 98/19), „Закон за виното" („Службен весник на РМ" бр. 50/10, 53/11 ,6/12, 23/13, 106/13, 188/13, 149/15, 39/16, 172/16, 70/18 и 235/19) и *„Закон за сточарството"* („Службен весник на РМ" бр. 7/2008, 116/10, 23/13, 149/15 и 39/16) **при увозна** овластен да врши инспекциски надзор на правни и физички лица преку контрола на квалитетот и прегледи на пратките од увоз, извоз, производство, откуп, промет на земјоделски производи, семе и саден материјал, цвеќе и декоративни растенија, производи за заштита на растенија, вино и производи од вино и грозје, енолошки средства, јаки алкохолни пијалоци, ѓубриња, тутун и тутунски производи, органски производи, гмо, храна за животни, приплоден добиток, сперма од добиток, јајце клетки, ембриони.

Инспекторатот врши и **фитосанитарна контрола** на пратки од растенија, растителни производи и други објекти и предмети и производи за заштита на растенијата како и утврдување за исполнување на условите за издавање на фитосанитарен сертификат, фитосанитарен сертификат за реекспорт и пасош за растенијата.

Инспекторатот постапува по барања од правни и физички лица за проверување и утврдување на исполнување на условите за прозводство и **откуп на земјоделски производи** и тутун, како и за утврдување на исполнување на условите за регистрација на откупни пунктови, винарски визби, рибници, пломбирање на мрежи.

За извршените контроли на квалитет, Инспекторатот издава **уверение за квалитет – сертификат.**

Правните и физички лица се должни да поднесат барање до Инспекторатот и во истото да дадат точни податоци со комплетна документација за потребната контрола.

Контролите на квалитет на пратки од увоз се вршат на место на истовар, а за пратки за внатрешен промет и за извоз се вршат на местото на утовар. Местото на истовар, односно утовар, мора да биде наведено во транспортниот документ.

Правните и физичките лица не смеат да пуштат во промет пратки од увоз без уверение за квалитет - сертификат, додека за пратките за извоз и внатрешен промет уверение за квалитет - сертификат се издава на нивно барање.

Царинската управа нема да дозволи, спроведе увозна постапка доколку претходно не е поднесено барање за издавање на уверение за квалитет - сертификат од правно или физичко лице – трговец поединец.

Инспекторот е должен во рок од три работни дена од денот на добиените резултати од земените мостри да издаде уверение за квалитет -,,сертификат"

Рибочуварите ги чуваат државните риболовни води кои не се дадени на концесија за риби од бесправен риболов и риболовни кражби.

При контролата рибочуварот има право од лицата кои ловат риба од брег и од пловен објект, како и од лицата кои се наоѓаат во непосредна близина на риболовната вода:

- да побара документ за лична идентификација,
- да врши преглед на средствата со кои лицето дошло до риболовната вода,

- да побара легитимација и дозвола за вршење риболов согласно со Законот за рибарство и аквакултура и
- да ги одземе привремено риболовните средства и уловената риба доколку утврди неправилности.

При чувањето рибочуварот составува записник и доколку констатира неправилност привремено ги одзема риболовните средства и риба за што издава потврда за привремено одземени риболовни средства и риба, а одземените риболовни средства и риба со целокупната документација ги доставува до инспектор.

Во рамките на работењето на Државниот инспекторат за земјоделство функционира и **EXIM системот – едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти**, (www.exim.gov.mk), проект на Владата на Република Северна Македонија, и истиот овозможува одобрување на поднесените барања за дозволи и издавање на дозволите од извршените контроли на пратките.

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство при спроведување на постапката за одобрување на барање за увоз се издава **лиценца I005** – *Потврда за извршен органолептички преглед и земени мостри при увоз на пратки од растително потекло* и **лиценца I009** – Влезен документ за репродуктивни животни и приплоден материјал при увозна постапка.

г) <u>Организациска структура</u>

Со цел подобро управување на Инспекторатот, подобро разбирање на улогите на вработените во инспекторатот, полесно вршење на координација, контрола и комуникација во работењето, Државниот инспекторат за земјоделство во својата систематизација има предвидено шест сектори и тоа:

1. Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поледелско производство. Во состав на овој сектор се 4 одделенија и тоа:

1.1. Одделение за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата,

1.2.Одделение за физичка заштита на риболовни води,

1.3.Одделние за инспекциски надозр од областа на сточарството со пчеларството и

1.4.Одделение за инспекциски надзор од областа на земјишната политика со поледелски култури.

2. Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство со 3 одделенија и тоа:

2.1 Одделение за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производите за заштита на растенија и квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата,

2.2 Одделение за инспекциски надзор од областа на цвеќе и генетски модифицирани организми и

2.3 Одделение за инспекциски надзор од областа на вино со лозарство.

3. Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи има четири одделенија и тоа:

3.1 Одделение за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој,

3.2 Одделение за инспекциски надзор од областа на органското производство,

3.3 Одделение за инспекциски надзор од областа на тутунот и тутунските производи и

3.4 Одделение за инспекциски надзор од областа на квалитетот на земјоделски производи.

4. Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика со две одделенија и тоа:

4.1 Одделение за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика на граничен премин и

4.2 Одделение за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика во внатрешноста на државата.

Во Државниот инспекторат за земјоделство покрај 4 инспекторски сектори постојат и 2 сектори за административна и правна поддршка и тоа:

5. Сектор за проекти и административна поддршка на директорот во кој има три одделенија и тоа:

5.1 Одделение за проекти,

5.2 Одделение за административна поддршка на директорот и

5.3 Одделение за анализа на ризик.

6. Сектор за логистика и техничка поддршка, правни работи, планирање и обработка на податоци во кој има четири одделениија и тоа:

6.1 Одделение за правни работи,

6.2 Одделение за планирање и обработка на податоци,

6.3 Одделение за информатички технологии и

6.4 Одделение за јавни набавки.

Во Државниот инспекторат за земјоделство, надвор од секторите, се формирани следните одделенија:

1.Одделение за управување со човечки ресурси,

2.Одделение за внатрешна ревизија,

3.Одделение за финансиски прашања

4.Одделение за внатрешна контрола и

5.Одделение за EXIM -едношалтерски систем за дозвола за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти.

д) Состојба со човечки ресурси

Државниот инспекторат за земјоделство во моментот има вкупно 152 вработени, вклучувајќи го директорот на инспекторатот.

Административни службеници во Државниот инспекторат за земјоделство има вкупно 40 вработени (табеларен приказ).

Ниво	**Систематизирани работни места**	**Пополнети работни места**
А01	0	0
Б01	0	0
Б02	2	0
Б03	0	0
Б04	13	4
В01	22	9
В02	13	3
В03	2	1
В04	22	12
Г01	3	3
Г02	1	0
Г03	6	6
Г04	6	2
Вкупно	**90**	**40**

Помошно – технички лица		
А2 Возач	1	0
А3 хигиеничар	1	0

Во инспекциските сектори има вкупно 111 инспектори од кои 59 се државни инспектори за земјоделство (1-инспектор со решение за суспензија не е прикажан во Табела бр. 1), додека 52 се државни фитосанитарни инспектори (Табела бр. 2).

Во годишниот план за 2020 година, во Државниот инспекторат за земјоделство инспектори кои имаат лиценца за инспектор и кои имаат надлежност да вршат надзори се 3-ца главни инспектори (1-еден в.д), 5 - виши инспектори (2-ца в.д), 96 инспектори, 3-самостојни инспектор и 3-помлади инспектори (1-овластување). Државниот инспекторат за земјоделство нема извршено планирање за 1-еден Државени нспектор за земјоделство со лиценца - Елена Олумчева (со Решение за суспензија).

Исто така, при планирањето на инспекциски надзори за фитосанитарните инспектори на граничните премини во Република Северна Македонија, нема извршено планирање на редовни инспекциски надзори, заради обемноста на работата на граничните премини и специфичноста на надзорите за истите е извршено планирање на очекувани неправилности, како и вонредни и контролни инспекциски надзори согласно местото каде се врши надзорот односно на граничните премини во Република Северна Македонија.

Планирани пезионирања, во I-прво полугодие се за 2-два државни фитосанитарни инспектори (ниво В1) и 1-еден државен земјоделски инспектор (ниво В1) во II второто полугодие од 2020 година.

Табела 1. Преглед на бројот на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор, по вид, возраст и звање

Вид	Државен земјоделски инспектор						Државен фитосанитарен инспектор						Вкупно инспектори					
Ниво-Звање/Возраст	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно
Б1 – генерален инспектор						0						0	0	0	0	0	0	0
Б2 – главен инспектор				2		2				1		1	0	0	0	3	0	3
Б3 – пом. главен инспектор						0						0	0	0	0	0	0	0
Б4 – виш инспектор			1	2	1	4				1		1	0	0	1	3	1	5
В1 – советник инспектор		6	18	16	10	50		8	9	19	10	46	0	14	27	35	20	96
В2 – самостоен инспектор		1				1				2		2	0	1	0	2	0	3
В3 – помошник инспектор						0						0	0	0	0	0	0	0
В4 – помлад инспектор			1			1				1	1	2	0	0	1	1	1	3
Вкупно	0	7	20	20	11	58	0	8	9	24	11	52	0	15	29	44	22	110

-

Табела 2. План за нови вработувања и пензионирања на инспектори

Вид	Државен земјоделски инспектор			Државен фитосанитарен инспектор			Вкупно инспектори		
Ниво-Звање/Возраст	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика
Б1 – генерален инспектор			0			0	0	0	0
Б2 – главен инспектор			0			0	0	0	0
Б3 – пом. глав. инспектор			0			0	0	0	0
Б4 – виш инспектор			0			0	0	0	0
В1 – советник инспектор	4	1	3		2	-2	4	3	1
В2 – самостоен инспектор	3		3	1		1	4	0	4
В3 – помошник инспектор	2		2	1		1	3	0	3
В4 – помлад инспектор	1		1			0	1	0	1
Вкупно	10	1	9	2	2	0	12	3	9

V. Инспекциски надзор

Извршено планирање на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2020 година, по региони и општини, при што планирани се редовните инспекциски надзори како минимум за секој инспектор за период.

Државните инспектори вршат голем број на вонредни инспекциски надзори, кои се поврзани со издавање на сертификати, уверенија и други акти согласно надлежноста во материјалните закони и истите се вршат во краток временски период и за таа цел е извршено планирање на поголем број на вонредни инспекциски надзори.

По спроведувањето на инспекцискот надзор и во зависност од утврдената фактичка состојба, и примена на конкретни инспекциски мерки (издавање решенија со опомена, наредба, забрана и др.) во согласност со закон, ќе се реализираат и контролни инспекциски надзори, по изминување на рокот за отсранување на констатираните неправилностите и применетите инспекциски мерки. За овој период, се предвидени минимални квантитативни цели (планирани откривања на неправилности по ризични области), иако од досегашното искуство се покажа дека нивното планирање е неефикасно, делува субјективно при изборот на областа на која ќе се акцентира инспекциската мерка и во најголем број на случаеви предвидените откривања и претпоставените инспекциски мерки не се реализираат по дадениот план, односно најголем број на превземени инспекциски мерки произлегуваат од вонредните инспекциски надзори.

Извршена е проценка за очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој инспекциски сектор одделно во Државниот инспекторат за земјоделство, при што се лоцирани сензитивните точки по закони каде инспекторатот, при вршење на инспекциски надзор во 2020 година треба да обрне големо внимание.

Проценката е извршена врз основа на стекнатата пракса при долгодишното вршење на инспекциски надзор во минатото во областите за кои е надлежен инспекторатот, законската регулатива и сл. изворите на информации и податоци за идентификување настанување на ризичните области досега ги користеше врз основа на вршење на инспекциски надзор, преставки, пријави, дојави од правни и физички лица, бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати и сл.

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни ,,критериуми за идентификување на субјекти" се служи со наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство: Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и организационите единици во министерството (Сектор за лозарство, винарство и овоштарство).

Инспекторатот има во предвид при вршење на проценка дека секоја активност која се планира да се преземе како одговор на ризикот е пропорционална на ризикот, односно истата ќе придонесе за негово минимизирање на прифатливо ниво. А со цел да се подобри ефикасноста на управувањето со ризиците и обезбеди клучните ризици да се утврдуваат и третираат, ќе се воспоставува соодветен систем за следење и известување за ризиците, односно Државниот инспекторат за земјоделство ќе изготви насоки за спроведување на процесот на управување со ризици.

<u>Цели кои треба да се остварат со инспекцискиот надзор</u>

- Ефикасно **имплементирање** на законската регулатива, зголемување на економскиот раст и конкурентноста на трајна основа, пораст на животниот стандард и начинот и квалитетот на живот на населението,

- **Зголемување на инспекциските надзори**, со цел зголемување на имплементацијата на законската регулатива,
- **Борба против криминалот и корупцијата** и ефикасно спроведување на правото сé со цел спроведување на функционална пазарна економија на реална основа,
- Развој на **модерна, ефикасна, ефективна и економична** инспекција со високо ниво на етика и некорумпираност како клуч за успешна реформа во земјоделството,
- **Организирано и ефикасно** вршење на инспекциски надзор,
- Отпочнување на процес на воведување на меѓународниот стандард ISO 9001:2015 **Системи за менаџмент со квалитет**,
- Планирање за отпочнување на процес на воведување на меѓународниот стандард ISO 31000:2009 **Управување со ризици принципи и насоки**,
- Воспоставување на **електронски систем за анализа на ризик**,
- Воспоставување на систем за електронска поделба на предмети (**документ менаџмент систем – ДМС**),
- Поголема автоматизација и синхронизација на обработката на податоците и анализата и
- *Пропишување* на стандардни оперативни процедури во ДИЗ.

Инспекцискиот надзор се заснова на проценка на ризикот, според неговиот степен. Проценката на сложеноста на инспекцискиот надзор ќе се спроведува согласно Одлуката за утврдување на коефициенти на сложеност на инспекцискиот (архивски број 02-1369/1 од 30.11.2018 година), донесена од страна на директорот на Инспекторатот.

Намалување/ублажување на оперативниот ризик ќе се врши преку ефективни и ефикасни процеси на следење на извршените инспекциски надзори. Со ефективните процеси ќе се постигнат поставените цели, и тоа со мали трошоци. Ова подразбира потенцијалните грешки при вршењето на инспекцискиот надзор, ризикот, репутацијата на инспекторот и Инспекторатот и сл. да се сведат на минимум. Тоа во исто време значи максимално следење на законските и подзаконски акти и нивно истовремено усогласување со интерните политики на инспекторатот.

Фитосанитарните инспектори, своите инспекциски контроли ќе ги врши, врз основа на надлежностите кои произлегуваат од Законот за здравјето на растенијата и Законот за производи за растенијата, како и донесените подзаконски акти, што вклучува и реализација на на Програмата за фитосанитарната политика во 2020 година и Програма за спроведување на мониторинг во областа на производството, преработката, складирањето, дистрибуцијата, употребата и сообразноста на производите за заштита на растенијата, како и нивните резидуи во производите од примарно земјоделско прозводство за 2020 година, вклучуваат спроведување на здравствени прегледи по производни региони и гранични премини.

Секторот за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика, ќе изготви План за реализација на Мониторинг програмата за секој државен фитосанитарен инспектор на гранични премини и во внатрешноста на државата, со број на задолжителните здравствени прегледи и бројот на мостри кои треба да ги земе секој инспектор по реони, како и временскиот период на реализација на активностите (со објавувањето на програмите од страна на Владата на Република Северна Македонија).

*Табела 3-1 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2020 година, по региони и општини (за вид **Државен земјоделски инспектор**)*

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	171	4047	71	4289	105
1	Велес	38	331	18	387	25
2	Градско	3	220	3	226	4
3	Демир Капија	2	0	0	2	5
4	Кавадарци	54	2001	22	2077	36
5	Лозово	0	120	0	120	5
6	Неготино	16	1150	8	1174	4
7	Росоман	5	80	2	87	5
8	Свети Николе	51	120	18	189	19
9	Чашка	2	25	0	27	2
	Источен регион	272	2366	100	2738	110
10	Берово	40	289	11	340	11
11	Виница	29	225	10	264	11
12	Делчево	76	550	28	654	30
13	Зрновци	5	0	2	7	3
14	Карбинци	5	10	3	18	5
15	Кочани	23	140	10	173	15
16	Македонска Каменица	0	10	0	10	0
17	Пехчево	2	10	0	12	0
18	Пробиштип	64	242	20	326	25
19	Чешиново	10	0	6	16	0
20	Штип	18	890	10	918	10
	Југозападен регион	174	800	51	1025	165
21	Вевчани	0	5	0	6	5
22	Дебар	31	203	13	247	17
23	Дебарца	1	3	0	4	3
24	Кичево	27	50	5	82	10
25	Македонски Брод	13	50	4	67	10
26	Охрид	50	320	18	388	59
27	Пласница	0	1	0	1	3
28	Струга	52	168	11	231	56
29	Центар Жупа	0	0	0	0	2
	Југоисточен регион	74	2202	31	2307	42
30	Богданци	0	25	0	25	0
31	Босилово	0	0	0	0	0
32	Валандово	0	344	0	344	0
33	Василево	0	0	0	0	0

34	Гевгелија	23	294	8	325	9
35	Дојран	0	0	0	0	0
36	Конче	0	0	0	0	0
37	Ново Село	0	0	0	0	0
38	Радовиш	27	245	13	285	15
39	Струмица	24	1294	10	1328	18
	Пелагониски регион	209	2152	71	2432	165
40	Битола	24	460	11	495	29
41	Демир Хисар	1	5	0	6	2
42	Долнени	2	40	0	42	2
43	Кривогаштани	9	54	8	71	2
44	Крушево	26	426	14	466	19
45	Могила	0	10	2	12	5
46	Новаци	0	10	0	10	5
47	Прилеп	89	987	24	1100	62
48	Ресен	58	160	12	230	39
	Полошки регион	71	322	22	415	31
49	Боговиње	3	10	0	13	2
50	Брвеница	9	12	2	23	2
51	Врапчиште	2	15	0	17	5
52	Гостивар	23	100	10	133	7
53	Желино	2	15	0	17	3
54	Јегуновце	6	15	1	22	5
55	Маврово и Ростуша	8	10	4	22	0
56	Теарце	9	25	0	34	0
57	Тетово	9	120	5	134	7
	Североисточен регион	133	722	41	896	65
58	Кратово	36	159	9	204	9
59	Крива Паланка	39	183	10	232	15
60	Куманово	24	320	14	358	23
61	Липково	4	20	1	25	3
62	Ранковце	30	20	3	53	10
63	Старо Нагоричане	0	20	4	24	5
	Скопски регион	372	3829	132	4333	170
64	Аеродром	30	133	11	174	8
65	Арачиново	15	113	7	135	12
66	Бутел	28	165	11	204	14
67	Гази Баба	64	839	22	925	19
68	Ѓорче Петров	23	235	7	265	10
69	Зелениково	9	103	1	113	4
70	Илинден	35	380	11	426	11
71	Карпош	21	190	8	219	6
72	Кисела Вода	40	590	16	646	30
73	Петровец	30	540	11	581	21

74	Сарај	7	85	5	97	5
75	Сопиште	11	94	1	106	7
76	Студеничани	7	35	0	42	1
77	Центар	31	180	11	222	9
78	Чаир	16	112	10	138	11
79	Чучер-Сандево	5	35	0	40	2
80	Шуто Оризари	0	0	0	0	0
ВКУПНО		**1476**	**16440**	**519**	**18435**	**853**

Табела 4-2 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2020 година, по региони и општини (за вид ***Државен фитосанитарен инспектор****)*

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	159	2070	20	2249	21
1	Велес	36	500	4	540	4
2	Градско	0	0	0	0	0
3	Демир Капија	0	0	0	0	0
4	Кавадарци	48	975	6	1029	6
5	Лозово	0	0	0	0	0
6	Неготино	36	375	5	416	5
7	Росоман	0	0	0	0	0
8	Свети Николе	39	220	5	264	6
9	Чашка	0	0	0	0	0
	Источен регион	153	2290	24	2467	27
10	Берово	0	0	0	0	0
11	Виница	0	0	0	0	0
12	Делчево	36	830	9	875	9
13	Зрновци	0	0	0	0	0
14	Карбинци	0	0	0	0	0
15	Кочани	78	910	10	998	12
16	Македонска Каменица	0	0	0	0	0
17	Пехчево	0	0	0	0	0
18	Пробиштип	0	0	0	0	0
19	Чешиново	0	0	0	0	0
20	Штип	39	550	5	594	6
	Југозападен регион	132	623	22	777	22
21	Вевчани	0	0	0	0	0
22	Дебар	44	95	4	143	4
23	Дебарца	0	0	0	0	0
24	Кичево	0	0	0	0	0
25	Македонски Брод	0	0	0	0	0

26	Охрид	44	160	5	209	5
27	Пласница	0	0	0	0	0
28	Струга	44	368	13	425	13
29	Центар Жупа	0	0	0	0	0
	Југоисточен регион	84	1780	32	1896	32
30	Богданци	0	0	0	0	0
31	Босилово	0	0	0	0	0
32	Валандово	24	375	5	404	5
33	Василево	0	0	0	0	0
34	Гевгелија	0	275	15	290	15
35	Дојран	0	0	0	0	0
36	Конче	0	0	0	0	0
37	Ново Село	24	630	7	661	7
38	Радовиш	0	0	0	0	0
39	Струмица	36	500	5	541	5
	Пелагониски регион	75	1507	16	1598	17
40	Битола	12	417	6	435	7
41	Демир Хисар	0	0	0	0	0
42	Долнени	0	0	0	0	0
43	Кривогаштани	0	0	0	0	0
44	Крушево	0	0	0	0	0
45	Могила	0	0	0	0	0
46	Новаци	0	0	0	0	0
47	Прилеп	39	290	5	334	5
48	Ресен	24	800	5	829	5
	Полошки регион	60	880	8	948	8
49	Боговиње	0	0	0	0	0
50	Бревеница	0	0	0	0	0
51	Врапчиште	0	0	0	0	0
52	Гостивар	36	225	4	265	4
53	Желино	0	0	0	0	0
54	Јегуновце	0	0	0	0	0
55	Маврово и Ростуша	0	0	0	0	0
56	Теарце	0	0	0	0	0
57	Тетово	24	655	4	683	4
	Североисточен регион	199	2634	44	2877	44
58	Кратово	36	190	4	230	4
59	Крива Паланка	36	1485	13	1534	13
60	Куманово	127	959	27	1113	27
61	Липково	0	0	0	0	0
62	Ранковце	0	0	0	0	0
63	Старо Нагоричане	0	0	0	0	0
	Скопски регион	78	816	19	913	19
64	Аеродром	0	0	0	0	0

65	Арачиново	0	0	0	0	0
66	Бутел	0	176	9	185	9
67	Гази Баба	0	0	0	0	0
68	Ѓорче Петров	0	0	0	0	0
69	Зелениково	0	0	0	0	0
70	Илинден	0	0	0	0	0
71	Карпош	0	0	0	0	0
72	Кисела Вода	78	550	9	637	9
73	Петровец	0	90	1	91	1
74	Сарај	0	0	0	0	0
75	Сопиште	0	0	0	0	0
76	Студеничани	0	0	0	0	0
77	Центар	0	0	0	0	0
78	Чаир	0	0	0	0	0
79	Чучер-Сандево	0	0	0	0	0
80	Шуто Оризари	0	0	0	0	0
	ВКУПНО	**940**	**12600**	**185**	**13725**	**190**

Табела за вкупно планирани надзори по вид за Државен фитосанитарен инспектор и Државен земјоделски инспектор за 2020 година.

инспектор по вид	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
	Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
Државен земјоделски инспектор	1476	16440	519	18435	853
Државен фитосанитарен инспектор	940	12600	185	13725	190
Вкупно	**2416**	**29040**	**704**	**32160**	**1043**

Државниот инспекторат за земјоделство, прегледите на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2020 година, за Државен фитосанитарен инспектор и Државен земјоделски инспектор ги претставува дополнително табеларен по сектори и закони.

Ред.бр	Закон	Шифра на закон	Вид на надзор				
			Редовен	Вонреден	Контролен	Вкупно	претпоставен број на неправилности
1.	**Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет наземјоделски производи**						
1	Закон за земјоделство и рурален развој	**81**	310	1280	70	1660	80
2	Закон за тутун и тутунски производи	**166**	60	1200	55	1315	60
3	Закон за органско земјоделско производство	**99**	40	140	4	184	4
4	Закон за квалитет на земјоделски производи	**100**	120	3100	74	3294	76
Вкупно			**530**	**5720**	**203**	**6453**	**220**
2.	**Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларство, земјишната политика со поледелско производство**						
1	Закон за сточарството	**101**	26	85	2	113	2
2	Закон за рибарство и аквакултура	**102**	217	253	40	510	295
3	Закон за вршење на земјоделска дејност	**80**	16	2	0	18	0
4	Закон за пасишта	**83**	46	80	40	166	44
5	Закон за опојни дроги и психотропни супстанци	**171**	8	20	1	29	1
6	Закон за земјоделско земјиште	**78**	231	470	100	801	130
7	Закон за квалитет на земјоделски производи/ Закон за виното	**100 / 89**	0	3010	0	3010	0
Вкупно			**544**	**3920**	**183**	**4647**	**472**

3.	**Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство**						
1	Закон за виното	**89**	42	5400	26	5468	33
2	Закон за производи за заштита на растенијата	**85**	120	120	39	279	46
3	Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	**86**	120	580	33	733	40
4	Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	**88**	120	700	35	855	42
Вкупно			**402**	**6800**	**133**	**7335**	**161**
4.	**Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика**						
1	Закон за производи за заштита на растенијата	**85**	160	350	50	560	40
2	Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	**86**	0	90	10	100	10
3	Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	**88**	0	660	5	665	5
4	Закон за здравјето на растенијата	**90**	780	9200	120	10100	135
5	Закон за квалитет на земјоделски производи	**100**	0	2300	0	2300	0
Вкупно			**940**	**12600**	**185**	**13725**	**190**
Вкупно 1+2+3+4 сектори			**2416**	**29040**	**704**	**32160**	**1043**

VI. Обука на инспекторите и административните службеници

Вложувањето во човечките ресурси е најважната инвестиција за одржлив развој на компетентна администрација. Тоа претпоставува развој на соодветни знаења и вештини кај службениците, следење на современите текови во методите на работењето и примена на новините од информатичко - комуникациските технологии.

Со цел подобрувањето на изведбата на администрацијата и стручното усовршување на службениците, Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство до МИОА достави Годишна програма за обука на административните службеници. Планираните предлог обуки по сектори ги предложи раководителот на сектор, по претходна консултација со раководните структури во инспекторатот. Обуките за стручно усовршување на административни службеници, се: генеричките обуки согласно со рамката на општи компетенции и специјализираните обуки во однос на посебните компетенции (*Табела бр.1*).

Реден број	Звање	Вкупен број	Реден број на генеричка обука/ Назив на специјализирана обука-број на планирани обуки	Извор на финансирање
1	Б4-Раководител на одделение	**4**	1/Решавање на проблеми 9/ Менаџирање на промени 4/Постигнување на резултати 13/ Раководење/Управување	МИОА
2	В1-Советник	**9**	13/Раководење/Управување-2 6/Стратегии и иновации 1/Решавање на проблеми-5 3/Комуникациски вештини	МИОА
3	В2-Виш соработник	**3**	2/Учење и развој 3/Комуникациски вештини 1/Решавање на проблеми	МИО
4	В3-Соработник	**1**	2/Учење и развој	МИО
5	В4-Помлад соработник	**12**	1/Решавање на проблеми – 8 3/Комуникациски вештини-3 2/Учење и развој-1	МИОА
6	Г1-Самостоен референт	**3**	1/Решавање на проблеми-2 2/Учење и развој	МИОА
7	Г3-Референт	**6**	2/Учење и развој-2 1/Решавање на проблеми-4	МИОА
8	Г4-Помлад референт	**2**	16/Презентациски вештини 1/Решавање на проблеми	МИОА
ВКУПНО		**40**	1/Решавање на проблеми-22; 2/Учење и развој-6; 3/Комуникациски вештини-5; 4/Постигнување на резултати-1; 6/Стратегии и иновации-1; 9/ Менаџирање на промени-1; 13/ Раководење/Управување-3; 16/Презентациски вештини-1.	МИОА

Табела бр. 1 - Годишна план за обуки на административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство за 2020 година.

Инспекторите во Државниот инспекторат за земјоделство, имаат право и должност стручно да се оспособуваат за извршување на своите работи и работни задачи во согласност со годишната програма за стручно оспособување и усовршување во областа на инспекцискиот надзор (*Табела бр.2*).

За државните фитосанитарни инспектори се предвидуваат континуирани обуки кои ќе резултира за повисок квалитет на извршената работа од областа на фитосанитарната политика, преку проектите на USAID, FAO, BTSF и др.

Реден број	Тема	Целна група *(број на учесници)*		Период - квартали				Финансиски средства		Часови
		ДИЗ	ДФИ	I	II	III	IV	Буџет на органот	Други извори	
1	Закон за земјоделство и рурален развој	58			X	X		X	X	8
2	Закон за квалитетот на земјоделските производи	58			X	X		X	X	8
3	Закон за тутун и тутунски производи	58					X	X	X	8
4	Закон за органско земјоделско	58					X	X	X	8

	производство									
5	Закон за земјоделско земјиште	58					X	X	X	8
6	Закон за рибарство и аквакултура	58			X	X		X	X	8
7	Закон за сточарството	58			X	X		X	X	8
8	Закон за пасишта	58			X	X		X	X	8
9	Закон за контрола на опојни droги и психотропни супстанци	58			X	X		X	X	8
10	Закон за виното	58			X	X		X	X	8
11	Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	58	52				X	X	X	16
12	Закон за квалитет и безбедност на ѓубрива, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	58	52				X	X	X	16
13	Закон за производи за заштита на растенијата	58	52		X			X	X	16
14	Закон за здравје на растенијата		52			X		X	X	8
15	Закон за општата управна постапка	58	52	X					X	16
16	Закон за инспекциски надзор	58	52	X					X	16
17	Закон за прекршоци	58	52	X					X	16
18	Уредба за канцелариско и архивско работење	58	52	X					X	16

Табела бр. 2 - Годишна план за обуки на државните земјоделски и фитосанитарни инспектори во Државниот инспекторат за земјоделство за 2020 година.

1. **Општи цели на обуките се:**
   - Извршување на работата за се поуспешно самостојно извршување на работните задачи.
   - Развивање на повисоко ниво на знаење, вештини и однесување при извршување на инспекцискиот надзор.
2. **Специфични цели на обуките се учесниците по завршување на обуките:**
   - Ќе може да изврши целосна контрола во имплементирањето на материјалните законите во практиката доверени во надлежност на соодветните инспектори, применувајќи при тоа соодветни процедури пропишани со пропратните прописи погоре наведени во програмата.
3. **Конкретни теми на специјализираните обуки од програмата:**
   - Едукација на инспекторите во Државниот инспекторат за земјоделство во врска со практична примена, преку студии на случај на специфичностите произлезени од **материјалните закони** (погоре наведени, поодело за инспекторите за земјоделство и фитосанитарните инспектори).
   - Управни дејствија, тек на постапката, надлежност, вонредни случаи за укинување и поништување на управни акти, известување и достава, основни начела, комуникацја помеѓу јавните органи и странките, како и управна соработка (правна помош), согласно **Закон за општа управна постапка**.
   - Појаснување околу доследно спроведување на прекршочна постапка, забрзани постапки за порамнување со одмерување на глоба и спогодување, прекршочни санкции за правни лица и трговци поединци, прекршок и прекршочна одговорност, поведување на прекршочна постапка пред прекршочен орган, во врска со **Законот за прекршоците** во кој ќе се земат во предвид сите околности произлезени од материјалните и пропратните законски прописи поврзани околу овие постапки.
   - Права, обврски и овластувања на инспекторите, посебни дејствија во инспекциска постапка, постапка за вршење на инспекциски надзор, статус на инспекторите,

прекршочни одредби, основни начела на инспекциски надзор со наод на состојба и донесување на инспекциски акти, спроведување на инспекциски надзор, координирање на инспекциски надзори, методологија за вршење инспекцски надзор, планирање на надзорите евиденција на инспекциските надзори и инспекциските постапки (нивно водење и архивирање), согласно **Закон за инспекциски надзор.**

– Архивско работење (прием, архивирање, деловодни книги и книги за евиденција и чување на акти, коефициент на сложеност на делото), елаборирање на целата упредба со посебен акцент на деловодник/УП и ИП уписник, електронско водење на акти (комјутерски вештини), канцелариско работење, општи одредби, разведување на предмети, заведување и разведување на предмети, деловодник и ИП1 образец, архивски знаци, чување на архива и уништување на актите со поминат рок, рок за чување на архивска граѓа, УП1 и УП2, која обука и теми произлегуваат од **Уредба за канцелариско и архивско работење** од Закон за архивски материјал.

Горенаведените области и темите се идентификувани како слабите точки при постапување на инспекторите и неговата улога во извршување на квалитетни целите.

VII. Буџет и финансирање

Врз основа на Предлог Буџетот на Република Македонија за 2020 година (13.11.2019 година), ДИЗ планира да располага со буџет во вкупен износ од 147.082.000,00 денари, од кои за:

Категорија ставка (опис)	денари
плати и надоместоци	81.900.000,00 денари
стоки и услуги	44.532.000,00 денари
субвенции и трансфери	200.000,00 денари
капитални расходи	20.450.000,00 денари

VIII. Меѓународна соработка

Инспекторатот во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ соработува со внатрешните и надворешните институции кои ги покриваат областите кои ги третира, за што има склучено и меморандуми за соработка со голем број институции.

Државниот инспекторат за земјоделство со своето работење врши сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за подршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата и преговори за пристапување во делот на инспекторатот:

- Планира и координира реализација и мониторинг на НПАА во делот на инспекторатот и учествува во работни групи во НПАА на следните 3 поглавја

1. Поглавје 11 - Земјоделство и рурален развој
2. Поглавје 12 - Безбедност на храна ветеринарство и фитосанитарна политика
3. Поглавје 13 - Рибарство

- Утврдува надлежности за ЕУ мерки во делот на Инспекторатот,
- Утврдува потреби на превод и ревизија на ЕУ акти и непосредно учествува при изготвување на извештај за прогрес на реализацијата на НПАА во делот на инспекторатот,
- Соработува со останати надворешни институции, ги следи и обработува прашањата што се поврзани со ЕУ интеграцијата,
- Дава мислења по нормативните акти со кои се регулираат прашањата сврзани со ЕУ правни акти,

- Учествува во работни групи за изработка на закони во процесот на апроксимација на ЕУ правни акти и дава стручен придонес во областа.

Фитосанитарната управа, орган во состав на МЗШВ, ја претставува Република Северна Македонија во меѓународните тела, органи и организации од областа на здравјето на растенијата и извршување на други задачи поврзани со здравјето на растенијата утврдени со закон, додека Секторот за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика ги имплементира и спроведува меѓународните стандарди и фитосанитарни барања на државите.

Во таа насока и оваа година продолжува соработката помеѓу Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Россельхознадзор) на Руската Федерација и Државниот инспекторат за земјоделство, согласно Меморандумот за соработка меѓу Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Россельхознадзор) на Руската Федерација, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Северна Македонија и Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија кој беше потпишан на 4-ти јуни 2015 година.

Исто така, согласно досегашната меѓусебна соработка за оперативна комуникација во однос на аналогното архивско доставување на дневна основа до Россельхознадзор, преку контакт лицето од Република Северна Македонија се доставуваат издадените фитосанитарни сертификати од страна на државните фитосанитарни инспектори на Република Северна Македонија. Во 2018 година се продолжи и со Информатичкиот систем на Argus-Fito модулот за авторизација на фитосанитарните сертификати IS Argus - Fito - Authorization module phytosanitary certificate (Federal Service for Veterinary and Phytosanitary Surveillance Russian Federation 2016 ©), преку кој што се врши потврдување на дневна основа на авторизацијата на фитосанитарните сертификати издадени од фитосанитарните инспектори во Република Северна Македонија.

IX. Други активности на инспекциската служба

Начело на транспарентност и јавност

При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон. На барање на заинтересираните правни и физички лица Инспекторатот е должен да ги достави сите неопходни информации кои би можеле да им бидат од корист, а кои се однесуваат на општата безбедност на крајните корисници и ризикот по животот и здравјето на луѓето и животните, освен информациите за кои со закон не е дозволен пристап.

Односи со медиумите

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во текот на 2018 година се одржани повеќе средби со институции (директори, градоначалници на општини, владини лица и др.) и граѓани со цел да им се помогне на граѓаните во остварување и заштита на нивните права од областа на земјоделството, редовно се одржуваа отворени средби на инспекторатот во повеќе населени места во државата. Воедно од страна на инспекторатот редовно беа доставувани соопштенија до медиумите и истите беа објавувани во дневните информативни изданија како и на повеќе интернет портали.

Државниот инспекторат за земјоделство на својата веб страна www.diz.gov.mk започнувајќи од 01.02.2018 година го стави на располагање порталот за електронска комуникација (Е – фитосанитарни барања/пријави) наменет за сите надворешни корисници со цел да им овозможи да подигнуваат најразлични видови на барања/пријави за издавање на фитосанитарен сертификат за извоз/реекспорт/пасош за растенија (замена на пасош на растенија) и фитосанитарен преглед на пратки растенија, растителни производи и други објекти и предмети, производи за заштита на на растенија и

ѓубрива при увоз/транзит кои се издаваат од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма во областа на Фитосанитарната испекциски.

Државниот инспекторат за земјоделство како институции од јавниот сектор податоците кои ги создаваат во остварувањето на своите надлежности во 2018 година започна да ги објавува во формат на отворени податоци организирани во посебни податочни сетови на порталот за отворени податоци https://data.gov.mk/ на Владата на Република Македонија.

Државниот инспекторат за земјоделство има плодна и многу важна соработка со здруженијата на земјоделците и истат продолжува со тоа што ги охрабри преку „***Известување***" на 02.03.2018 година на веб страна, да ги пријават сознанија од теренот за неправилности (недозволена трговија со семенски и саден материјал, шверц на производи за заштита на растенијата, незаконски узоз или трговија со земјоделски производи, неправилности при откупот на земјоделските производи и сл.) на бесплатниот телефонски број (0800 11 000) или на телефонскиот број 02/3121462 – Државен инспекторат за земјоделство.

Интернет страница

Иформации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма на граѓаните им се достапни на страната (http://www.diz.gov.mk). Страната редовно се ажурира со податоци и информации во врска со работењето на Инспекциската служба.

Соработка со други инспекциски служби и државни институции

Државниот инспекторат за земјоделство заради широкиот спектар на разнородни законски овластувања и надлежности при своето работење соработува со следните институции: Царинска управа на Република Македонија, Министерство за внатрешни работи – МВР, Национален координативен центар за гранично управување – НКЦГУ, Агенција за храна и ветеринарство –АХВ, Централен регистер на Република Македонија, Управа за јавни приходи – УЈП, Државен инспекторат за животна средина и природа – ДИЖС, АВРМ-Агенција за вработување на Република Македонија, Финансова полиција и др.

Државниот инспекторат за земјоделство има потпишано меморандуми за соработка со Агенцијата за храна и ветеринарство, Царинската управа на Република Македонија со Централен регистар, АВРМ и размената на податоци помеѓу овие инстутии е по потреба. Посебни пропишани методологии, заеднички системи кои ги поврзуваат во нивното работење во моментот нема, а кои се многу важни за понатамошното работење на Инспекциската служба.

Соработка со бизнис заедницата и здруженија на потрошувачите

Државниот инспекторат за земјоделство согласно начелата од Законот за инспекциски надзор првенствено делува превентивно со својата функција и секогаш е отворен за соработка со голем број на земјоделски здруженија и невладини организации како Здруженијата на тутунопроизводителите, Федерација на фармери на Република Македонија, Здрженија на оризо производители, Групацијата на мелничко пекарската индустрија, Стопанската комора на Македонија, Здружение на лозаро производители и други.

Соработка со образовни и научни институции

Државниот инспекторат за земјоделство е во континуирана соработка со образовните и научните институции од областа на земјоделството како Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Земјоделски факултет во Штип, Факултетот за ветеринрна медицина во Скопје и други.

Употреба и надградби на ИТ системите

Компјутерите се поврзани мрежно со еден главен рутер и повеќе свичови. Во централнот седиште на Државниот инспекторат за земјоделство се користи оптички интернет, додека подрачните единици и граничните премини се приклучени на ADSL интернет линија. Државните инспектори за земјоделство користеа SDI софтвер во кој ги внесуваа податоците од извршените инспекциски надзори, Но истиот не е одржуван и не дозволува креирање на

нови корисници, периодично не дозволува повелкување на постоечки и внесување на нови податоци и сето тоа го прави нефункционал подолго од 5 години, додека фитосанитарните инспектори користат софтвер таканаречен ,,*Главен информативен систем за гранична фитосанитарна инспекција*" кој се користи за електронска евиденција на пратки од увоз, реекспорт, транзит и извоз.

Државниот инспекторат за земјоделство има потреба од софтверската аликација која треба да овозможи автоматизирање на деловните процеси и работните активности на инспекторите и да ги поврзе и обедини работните процеси од Државните инспектори за земјоделство и Државните фитосанитарни инспектори (граничната и внатрешната фитосанитарна инспекција) за да се оствари целина на ниво на Државниот инспекторат за земјоделство. Ова софтверската апликација треба да ги опфаќа сите деловни процеси кои се одвиваат во ДИЗ и да овозможи структурално да биде компатибилна со барањата на Инспекцискиот совет, Законот за општа управана постапка, Уписникот за предметите од првостепена инспекциска пострапка (ИП1) и други позитивни законски прописи. На тој начин ќе се овозможи комплетна поврзаност на процесите и активностите во рамките на ДИЗ и поедноставување, олеснување на работата на директните корисници, при евиденција на контролите и при изготвување на извештаии на сите нивоа.

Државниот инспекторат за земјоделство започна со тестирање на FIDIS системот во 2017 година и истото е активно во 2018 година, тоа е модулот наменет за електронско поднесување и администратирање на барања за издавање на сертификати, уверенија и придружни документи кои се издаваат од страна на инспекторатот ***за извоз на вино и тутун.***

Инспекциската служба има донесено Стратешки план на Државниот инспекторат за земјоделство за период од 2018-2020 година.

Република Северна Македонија
Државен инспекторат за земјоделство

Архивски број: 02-964/3
Датум: 20.12.2019 година

До:
Инспекциски Совет
Даме Груев бр.3, блок 2, локал 5
Скопје

Предмет: Достава на Годишниот план за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за 2020 година
Врска предмет: Годишна програма за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за 2020 година со арх. бр. 02-964/2 од 26.09.2019 година

Почитувани,

Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, согласно член 33 од Законот за инспекциски надзор (*Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 102/19*) и Правилникот за содржината и формата на годишниот план за работа на инспекциска служба (*Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 238/19*), донесе Годишниот план за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за 2020 година и се доставува до Советот за добивање на писмена согласност по однос на истата.

Ви се доставува, во електронска форма, на меил: contact@is.gov.mk, f.lloga@is.gov.mk, s.dimeska@is.gov.mk и dimeskasanja@yahoo.com.

Прилог:

- Годишен план за работа за 2020 година и
- Компакт диск од Годишен план за работа за 2020 година

Со почит,

В.Д Директор на Државниот инспекторат за земјоделство
Проф. д-р Зоран Шапуриќ

Изработил: д-р М.Петреска-раководител на одделение

Државен инспекторат за земјоделство
Република Северна Македонија

Ул. Бул.Гоце Делчев бр.18 (Зграда на МТВ 13 кат)
Република Северна Македонија

+389 (02) 3121 462
www.diz.gov.mk

Република Северна Македонија
Инспекциски совет

Арх. број: 13-34/2
Датум: 9.1.2020 година

Г-дин Зоран Шапуриќ, директор
Државен инспекторат за земјоделство
Бул. „Гоце Делчев" бр. 18, (зграда МРТВ - спрат 13)
1000 Скопје, Република Северна Македонија

Предмет: Заклучок од 153-та седница на Инспекциски совет

Врска (Ваш број): 02-964/4 од 20.12.2019 година

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО
Државен инспекторат за земјоделство
СКОПЈЕ

Примено: 20.01.2020			
Орг. Един.	Број:	Прилог:	Вредност:
02	116/1		

Почитуван Г-дин Шапуриќ,

Инспекцискиот Совет постапувајќи согласно член 33 став (3) од Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија", бр. 102/19), на 153-та седница одржана на 9.1.2020 година го разгледа Годишниот план за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за 2020 година, бр.13-1109/1 од 24.12.2019 година, и за истиот дава согласност.

Искрено,

По овластување на
Претседател на Инспекциски совет
Јулијана Силјановска

Подготвила: Сања Димеска Стојковска, советник
Прегледала: Даниела Рендевска, генерален секретар
Одобрил: Fitim Lloga, член на Инспекцискиот совет надлежен за областа на земјоделство, шумарство, ветеринарство и безбедност на храната